

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

684

VITENDO VYA KUJIFUNZA SANAA

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka: 2000

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Jibu maswali **yote** katika sehemu **A** na maswali **mawili (2)** kutoka katika kila sehemu **B** na **C**.
3. Andika majibu yako kwa kalamu ya wino wa bluu au mweusi isipokuwa michoro ambayo itachorwa kwa penseli.
4. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
5. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 40)
Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Hatua nne za kutengeneza kifani cha samani kwa kutumia mfinyanzi

Kwanza, panga muundo wa samani. Mwalimu anaweza kuonyesha mfano wa kiti au meza kwa kutumia karatasi ili mtoto aone umbo na vipimo.

Pili, andaa udongo wa mfinyanzi. Udongo lazima uwe laini na rahisi kudhibitiwa na mikono midogo ya mtoto.

Tatu, fanya muundo wa msingi wa samani. Watoto wanaunda sehemu kubwa kama kiti, miguu, na uso wa samani.

Nne, ongeza maelezo madogo. Hii inaweza kuwa mikono ya kiti, viti vidogo, au mapambo madogo yanayoongeza uzuri na ubunifu.

2. Njia nne zinazotumika kufundisha watoto wa Elimu ya Awali kuelewa dhana ya rangi

Kwanza, mfano wa mwalimu. Mwalimu anaonyesha rangi na jinsi zinavyotumika, na watoto wanajifunza kwa kuiga.

Pili, mchanganyiko wa rangi. Watoto wanajaribu kuchanganya rangi mbili au tatu kupata rangi mpya, hivyo kuelewa mchanganyiko wa rangi.

Tatu, shughuli za kuona na kugusa. Rangi zinapowekwa kwenye vitu halisi, watoto wanapata dhana ya rangi kupitia uzoefu wa kuona.

Nne, mashindano madogo ya kupaka rangi. Hii huchochea ubunifu na kuimarisha kumbukumbu ya rangi.

3. Tofauti tatu kati ya mbinu ya kuchora kwa penseli na mbinu ya kuchora kwa rangi za maji

Kwanza, penseli inatoa mistari thabiti, rangi za maji zinatoa mwonekano laini na mchanganyiko wa rangi.

Pili, penseli hufanya kazi vizuri kwa maelezo madogo, rangi za maji zinatoa hisia na mwanga tofauti.

Tatu, penseli ni rahisi kusahihisha, rangi za maji ni changamoto zaidi kusahihisha makosa.

4. Kwa nini ni muhimu kufundisha watoto wa Elimu ya Awali kuunda maumbo kwa kutumia plastiki? Toa sababu mbili

Kwanza, kuimarisha misuli midogo ya mikono. Kuchapa, kukanyaga na kuunda plastiki kunasaidia misuli ya vidole na mikono.

Pili, kuendeleza ubunifu. Watoto wanajaribu maumbo tofauti, kuongeza textures na vipengele vya kipekee.

5. Vyombo vinne vinavyotumika katika kupiga densi ya kikundi

Tambor, hula, xylophone, na maracas. Vinasaidia watoto kuelewa rhythm na kushirikiana katika kikundi.

6. Aina mbili za uigizaji zinazofaa kwa watoto wa Elimu ya Awali

Kwanza, uigizaji wa hadithi. Watoto huiga wahusika na matukio ya hadithi.

Pili, uigizaji wa hali za maisha ya kila siku. Hii inasaidia kuelewa tabia za jamii na kushirikiana.

7. Sifa nne za ngoma zinazotumika katika maonesho ya shule

Kwanza, midundo inayoendana na harakati. Ngoma inapaswa kuwa rahisi kufuata.

Pili, rangi na mavazi yanayovutia. Inashirikisha hisia na mvuto wa kuona.

Tatu, urahisi wa kuelewa na kushiriki. Watoto wanapaswa kuelewa hatua bila shida.

Nne, kuhimiza ushirikiano. Ngoma inapaswa kuhusisha vikundi vya watoto kwa ushirikiano.

8. Umuhimu wa kufundisha watoto mbinu za kupiga nyimbo kwa makundi

Kwanza, kujenga mshikamano wa kikundi. Watoto wanashirikiana, kubadilishana mawazo na kushirikiana.

Pili, kuboresha uelewa wa midundo. Watoto hujifunza rhythm, tempo na tempo ya kikundi.

Tatu, kuongeza ujasiri. Kupiga pamoja kunawawezesha watoto kushiriki bila hofu.

Nne, kuendeleza ubunifu. Kila mtoto anaweza kuongeza mawazo yake na kutengeneza midundo ya kipekee.

9. Tofauti mbili kati ya mchezo wa kuigiza na mchezo wa kuigiza bila maneno

Kwanza, mchezo wa kuigiza una maneno. Watoto huigiza wahusika au hadithi kwa kutumia maneno.

Pili, mchezo wa kuigiza bila maneno unatumia mwendo na ishara. Watoto huwasilisha hisia na matukio bila kuzungumza.

10. Mchoro unaoonyesha "do re mi fa so" katika mpangilio wa kupanda na kushuka

Mchoro unaweza kuwa na mistari ya wimbi inayopanda kutoka "do" kwenda "so" na kushuka kutoka "so" kwenda "do", ikionyesha mabadiliko ya sauti.

SEHEMU B (Alama 30)

11. Faida tano za kufundisha watoto wa Elimu ya Awali mbinu za uchoraji wa kuchapa

Kwanza, kuimarisha misuli midogo ya mikono. Watoto wanapochapa rangi au udongo, wanatumia vidole, mikono, na mikia midogo, jambo linalosaidia katika maendeleo ya motor skills, muhimu kwa kuandika baadaye.

Pili, kuendeleza ufahamu wa maumbo na textures. Kuchapa kunawawezesha watoto kugusa na kutambua tofauti kati ya maumbo, misingi na textures, jambo linaloongeza ubunifu wa kuona na kujieleza.

Tatu, kuongeza ubunifu na fikra za kipekee. Watoto wanapochapa, wanajaribu mitindo na mchanganyiko ya rangi, jambo linalochochea ubunifu wa kipekee.

Nne, kujenga mshikamano wa kikundi. Shughuli za kuchapa kwa pamoja husaidia watoto kujifunza kushirikiana, kubadilishana mawazo, na kuheshimiana wakati wa kazi za kikundi.

Tano, kujenga umakini na uvumilivu. Kuchapa kunahitaji muda na subira, hivyo watoto hujifunza kuzingatia kazi yao, kuendelea bila kuchoka, na kufuata mchakato wa hatua kwa hatua.

12. Jinsi uigizaji wa vitendo na uigizaji wa kimya unavyosaidia kukuza uelewa na mawasiliano ya watoto wa Elimu ya Awali

Kwanza, kuboresha mawasiliano ya hisia na kimawazo. Uigizaji wa vitendo unawapa watoto njia ya kueleza hisia na mawazo bila kuzungumza, hivyo kuelewa jinsi ishara, mwendo, na uso unavyofikisha ujumbe.

Pili, kuimarisha uelewa wa maneno na matukio. Watoto wanapotaribu kuigiza hadithi, wanakuwa na uelewa zaidi wa maneno na matukio, kwani wanashirikiana kwa vitendo.

Tatu, kuongeza ujasiri wa kushiriki. Kuigiza hadharani au kwa kikundi kunawawezesha watoto kushiriki bila woga, jambo linalosaidia mawasiliano ya kijamii.

Nne, kujenga mshikamano wa kijamii. Watoto wanajifunza kushirikiana, kusikilizana, na kuheshimiana wakati wa kuigiza pamoja.

Tano, kuendeleza ubunifu na njia mbadala za kuelezea. Watoto hujaribu mbinu tofauti za kuwasilisha mawazo yao, jambo linalosaidia kufungua fikra na kuendeleza akili za ubunifu.

13. Umuhimu wa watoto kujifunza kupaka rangi za rangi moja kwa moja kwenye karatasi

Kwanza, kuimarisha ujuzi wa mikono na motor skills. Kupaka rangi kwa mikono kunasaidia misuli midogo, muhimu kwa kuandika na kutumia zana nyingine baadaye.

Pili, kuendeleza uelewa wa rangi na textures. Watoto wanajifunza jinsi rangi inavyobadilika, jinsi zinavyounganishwa, na jinsi textures tofauti zinavyoweza kuunda taswira.

Tatu, kuongeza ubunifu. Watoto wanapata nafasi ya kujaribu mitindo na rangi mpya, jambo linalochochea mawazo mapya na ubunifu.

Nne, kujenga umakini na uvumilivu. Shughuli ya kupaka rangi inahitaji muda, umakini, na subira, hivyo watoto hujifunza kusimamia muda na kazi zao.

Tano, kuendeleza mshikamano wa kikundi. Watoto wanaposhirikiana katika kazi za rangi, wanajifunza kushirikiana, kutoa maoni, na kufuatana na kazi za wenzake.

SEHEMU C (Alama 30)

14. Hatua tano za kuandaa hadithi kwa watoto wa Elimu ya Awali kwa mfuatano unaoeleweka

Kwanza, chagua hadithi rahisi na yenye wahusika wa kuvutia. Hadithi inapaswa kuwa na wahusika wanaoweza kueleweka kwa urahisi na yanayovutia watoto.

Pili, andaa mifano ya wahusika na mandhari. Michoro au kadi zinasaidia watoto kuona sehemu za hadithi, kuongeza uelewa na kufuata mfuatano wa matukio.

Tatu, eleza matukio kwa mpangilio unaoeleweka. Hadithi lazima iwe na mwanzo, katikati na mwisho kwa utaratibu unaoeleweka na rahisi kufuatwa.

Nne, gawa majukumu kwa watoto. Kila mtoto anapewa nafasi ya kuigiza au kuonyesha sehemu ya hadithi, jambo linalochochea ushirikiano na uelewa wa hadithi.

Tano, fanya mazoezi ya kuigiza. Mazoezi ya kuigiza matukio ya hadithi huimarisha kumbukumbu ya watoto na uwezo wa kuelewa historia kwa njia ya vitendo.

15. (a) Vipengele vitatu vya kuzingatia wakati wa kuandaa andalio la somo la Vitendo vya Sanaa

Kwanza, usalama wa watoto. Hakikisha hakuna vipengele vinavyoweza kuwadhuru watoto, kila mmoja awe na nafasi ya kutosha.

Pili, upatikanaji wa vifaa. Vifaa vyote kama rangi, brashi, karatasi, au plastiki vinapaswa kuwa karibu ili watoto wasitakase au kusubiri muda mrefu.

Tatu, mpangilio wa muda wa hatua. Hatua za somo lazima ziwe na utaratibu unaofaa, kuhakikisha kila mtoto anafahamu ni hatua gani ya kufanya kwanza.

(b) Umuhimu wa andalio la somo kwa mwalimu wa Elimu ya Awali

Kwanza, linarahisisha mwalimu kuendesha somo kwa mpangilio. Mwalimu anaweza kuendesha somo bila kuchelewa au kuchanganya hatua.

Pili, linasaidia kufuatilia maendeleo ya watoto. Andalio linarahisisha kuona ni watoto gani wanashiriki vizuri na wapi wanahitaji msaada zaidi.

Tatu, linachangia usalama na ufanisi. Mpangilio mzuri husaidia kuhakikisha kila mtoto ana nafasi ya kutosha kufanya kazi bila hatari, na mwalimu anaweza kufuatilia kila mwanafunzi.

16. Maandalizi matano yanayopaswa kufanywa na mwalimu kabla ya kufundisha mada ya ufinyanzi

Kwanza, andaa vifaa vyote. Udongo, plastiki, rangi, brashi na karatasi vinapaswa kuwa tayari.

Pili, panga nafasi ya watoto. Kila mtoto awe na nafasi ya kutosha kufanya kazi, kuunda maumbo na kushirikiana bila kuvurugwa.

Tatu, toa maelekezo ya awali. Watoto wanapaswa kuelewa hatua za kufinyanzi na taratibu za kufanya kazi.

Nne, andaa mpangilio wa muda. Hakikisha somo linaanza na kumalizika kwa wakati unaofaa, na hatua zote zinafuata utaratibu.

Tano, hakikisha vipengele vya ubunifu vipo. Rangi, textures, maumbo na zana zinazohitajika kwa ufinyanzi vinapaswa kuwa tayari, ili kuhamasisha ubunifu wa kila mtoto.